לֹא שָׁנוּ – שאם אכלה את הראשונות אינה מקודשת, אֶלָּא באופן דְּאָמַר לָהּ ׳הרי את מקודשת לי בְּוָן וּבְוָן וּבְוָן׳, שמאחר ולא גמר דיבורו אין כוונתו ליתן לה עתה התמרות בתורת קידושין. אֲבָל אִם אָמַר לָהּ ׳הרי את מקודשת בְּאֵלּוּ׳, שגמר דיבורו קודם שאכלה את התמרות, אֲפִילּוּ אִם אוֹכֶלֶת את התמרות הראשונות קודם שקיבלה את האחרונות נָמֵי מְקוּדֶּשֶׁת, כִּי קָא אָכְלָה מְזַנַּפְשָׁהּ קָאָכְלָה – מה שאכלה משל עצמה אכלה, שמאחר וגמר דיבורו נותן לה התמרות בתורת קידושין.

הגמרא מביאה ראיה לדברי רבא: תַּנְיָא בברייתא בְּרַיְיתָא דְּרַבָּא. אדם האומר לאשה הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּפֵרִי עֵץ הָאִילָן, בְּרִמּוֹן וּבָאֱגוֹז, אוֹ שלא פרט את דבריו אלא שֶׁאָמַר לָהּ בכללות הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּאֵלּוּ, הדין הוא שאִם יֵשׁ בְּכוּלָּן יחד שָׁוֶה פְּרוּטָה הרי זו מְקוּדֶּשֶׁת, וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וכן אם אמר לה התקדשי לי בָּזוּ וּבָזוּ וּבָזוּ, גם בזה הדין הוא שאִם יֵשׁ בְּכוּלָּם שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אמנם אם אמר לה התקדשי לי בָּזוּ ונתן פרי בידה, ומיד נִטְלַתּוּ האשה וַאֲכָלַתּוּ, ושוב נתן פרי בידה ואמר לה בָּזוּ ונִטְלַתּוּ וַאֲכָלַתּוּ, וחזר ונתן בידה פרי ואמר לה וְעוֹד בָּזוּ ואכלתו, וְעוֹד בָּזוּ ואכלתו, אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְּרוּטָה, שלאחר שאכלתם אינם ראויים לצירוף.

מבררת הגמרא: הַאי התקדשי לי בַּאֲלוֹן בְּרִמּוֹן בָּאֱגוֹז חֵיכִי דָּמֵי, אִילֵימָא דְּאָמַר לָהּ התקדשי לי אוֹ בַּאֲלוֹן אוֹ בְּרִמּוֹן אוֹ בָּאֱגוֹז, אי אפשר לומר כן, שהרי הדין הוא שאִם יֵשׁ בְּכוּלָּן יחד שָׁוֶה פְּרוּטָה הרי הם מצטרפים ומְקוּדֶּשֶׁת, ומדוע, וְהָא אוֹ קָאָמַר – והרי לא נתכוין לקדשה אלא בזה או בזה. וְאֶלָּא בהכרח צריך לומר שאמר לה הרי את מקודשת בַּאֲלוֹן וּבְרִמּוֹן וּבָאֱגוֹז יחדיו, ולכך מצטרפים הם לשיעור שוה פרוטה, אמנם אם כן יש להקשות, דַּהֲיֵינוּ ממש כאומר הרי את מקודשת לי בָּזוּ וּבָזוּ וּבָזוּ, ומדוע הוצרכה הברייתא לכפול הדברים. אֶלָּא לַאו כוונת הברייתא שנתן לה אלון רימון ואגוז וּדְאָמַר לָהּ הרי את מקודשת בְּאֵלּוּ, ולכך הוצרכה הברייתא להשמיענו הדין בין באומר ׳בזו ובזו׳ ובין באומר ׳באלו׳.

מקשה הגמרא: וְהָא מְדַקְתָנֵי בסֵיפָא של תחילת הברייתא אוֹ שֶׁאָמַר לָהּ הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּאֵלּוּ, מַכְלָל דְּהָרִישָׁא של תחילת הברייתא לַאו בְּאֵלּוּ עַכְּסִנְן. ומתרצת: פֵּירוּשׁ קָא מְפָרֵשׁ – הסיפא מפרשת את הרישא, שברישא נאמר הִתְקַדְּשִׁי לִי בַּאֲלוֹן בְּרִמּוֹן בָּאֱגוֹז, ועל כך מפרשת הסיפא כֵּיצַד – באיזה אופן אמר לה המקדש, כְּגוֹן דְּאָמַר לָהּ הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּאֵלּוּ.ועתה מבארת הברייתא כיצד ניתן להוכיח מן הברייתא כדברי רבא: וְקָתָנֵי בסֵיפָא של הברייתא, שאם אמר לה הרי את מקודשת לי בָּזוּ ומיד נִטְלַתּוּ וַאֲכָלַתּוּ, ושוב אמר לה בזו ונטלתו ואכלתו, אזי אִם יֵשׁ בְּאַחַת מֵהֶם שָׁוֶה פְּרוּטָה בפני עצמה הרי זו מְקוּדֶּשֶׁת, וְאִם לַאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, שמאחר שאכלתן אינן מצטרפות.

אמנם חילוק זה מבואר בברייתא רק לגבי המקדש ׳בזו ובזו׳, וְאִילּוּ בְּרִישָׁא לגבי המקדש ׳באלו׳ לֹא קָא מַפְלִיג – אין הברייתא מחלקת בֵּין אוֹכֶלֶת לְמַנַּחַת, ומשמע שאף אם אכלה מן הפירות קודם גמר הנתינה, מצטרפים כל הפירות לשיעור שוה פרוטה, ומקודשת. שְׁמַע מִינָּהּ כָּל הֵיכָא דְּאָמַר לָהּ הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּאֵלּוּ כִּי קָא אָכְלָה מְזַנַּפְשָׁהּ קָא אָכְלָה – יש להוכיח שכאשר אמר לה הרי את מקודשת באלו, כוונתו ליתן לה מיד לשם קידושין, ועל כן אף אם אכלה קודם גמר הנתינה משלה היא אוכלת, ומצטרפים כל הפירות לשיעור שוה פרוטה, ומקודשת. שְׁמַע מִינָּהּ – אכן הוכחה ברורה היא מן הברייתא לדברי רבא.

הגמרא מקשה מברייתא זו על דברי רב ושמואל לעיל (מו.): נתבאר לעיל שנחלקו רבי אמי ורב ושמואל בביאור דברי המשנה ׳עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה׳. לרב ושמואל דין זה נאמר על הרישא באומר ׳התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו׳, שאם אין באחת מהן שוה פרוטה אינה מקודשת. ועל כך מוסיפה המשנה שדין זה נאמר אף אם אכלה את הראשונה מיד ונהנתה ממנה, אינה מקודשת אם אין בה שוה פרוטה.

ורבי אמי נחלק עליהם, וביאר שדין זה נאמר על הסיפא במקדש אשה בכמה תמרות יחדיו, המצטרפות לשיעור שוה פרוטה. ועל כך מוסיפה המשנה, שאם אכלה את הראשונות קודם גמר הקידושין אינה מקודשת, שמאחר שאכלה אין כאן צירוף.

ומקשה הגמרא: הָנֵיחָא לְמַאן דְּאָמַר – דברי הברייתא מיושבים הם לשיטת רבי אמי הסובר שדין זה אַסֵּיפָא של המשנה קָאֵי, וּמַאי כוונת המשנה ׳עַד שֶׁיֶּהֱא בְּאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְּרוּטָה׳, עַד שֶׁיֶּהֱא בַּאֲחָרוֹנָה שָׁוֶה פְּרוּטָה, הָכִי נַמִּי ניתן לבאר את כוונת דברי הברייתא, עַד שֶׁיֶּהֱא בַּאֲחָרוֹנָה שָׁוֶה פְּרוּטָה. אֶלָּא לְשיטת רַב ושְׁמוּאֵל דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ שדין זה אַרֵישָׁא קָאֵי שכוונתו לקדשה בתמרה אחת בלבד, וכוונת המשנה שאם יש באחת מן התמרות שוה פרוטה, אפילו מאלו שכבר אכלה, הרי היא מקודשת, וְאוֹכֶלֶת אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ – והחידוש בזה, שאף שאכלה וגילתה דעתה שנהנתה מן הפירות, אינה מקודשת בפחות משוה פרוטה. אם כן כיצד יבארו את דברי הברייתא, הרי הָכָא כְּלֵלֵי קָתָנֵי פְּרָטֵי לֹא קָא חָשִׁישׁ – הרי הברייתא עוסקת רק באופנים שמקדשה בכמה פירות בכללות, ולא באופן שמקדשה בפרי אחד בפרטות, ומה כוונת הברייתא באומרה ׳אם יש באחת מהם שוה פרוטה מקודשת׳.

מתרצת הגמרא: הָא מַנִּי רַבִּי הִיא, דְּאָמַר לגבי פיגול, שֹלֹא שָׁנָא אם אמר ׳בְּזַיִת בְּזַיִת׳ וְלֹא שָׁנָא אם אמר ׳כְּזַיִת וּכְזַיִת׳ פְּרָטָא הֲוֵי – כוונתו לפרוט כל אחד בפני עצמו. ולשיטתו, בין אם אומר ׳התקדשי לי בזו בזו׳, ובין אם אומר ׳התקדשי לי בזו ובזו׳, אין כוונתו לקדשה אלא באחד מהם בלבד. ולפיכך צריך שיהא באחד מן הפירות בפני עצמו שוה פרוטה.

דין המקדש במולוה: אָמַר רַב, אדם הַמְקַדֵּשׁ אשה בְּמִלְוָה – במעות שהלוה לה ועדיין הן ברשותה שלא הוציאתן, אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, מאחר שמִּלְוָה לְהוֹצָאָה נִיתְּנָה – הלוה רשאי להוציא את המעות ואינו חייב לעשות בהם איזה עסק שיהיו מצויים למלוה לכשידרשם, ועל כן משעת נתינת ההלואה עומדות מעות אלו ברשות האשה, ונמצא שבשעת הקידושין אינו נותן לה מאומה משלו. הגמרא רוצה לתלות דין זה במחלוקת תנאים: נֵימָא כְּתַנָּאֵי. שנינו בברייתא, שאדם הַמְקַדֵּשׁ בְּמִלְוָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שהרי היא מְקוּדֶּשֶׁת. ומברר הגמרא, מַאי לַאו בָּהָא קָמִיפַּלְגִי, דְּמַר סָבַר מִלְוָה לְהוֹצָאָה נִיתְּנָה ונמצא שלא קיבלה האשה מידו מאומה ואינה מקודשת, וּמַר סָבַר מִלְוָה לַאו לְהוֹצָאָה נִיתְּנָה – אין הלוה רשאי להוציא המעות לחלוטין, אלא עליו לעשות בהם עסק, שיהיו מצויות למלוה לכשידרשם, ונמצא שבשעת הקידושין נותן הוא לה מעות אלו לחלוטין, ובזה היא מתקדשת. דוחה הגמרא: וְתִסְבְּרָא – וכי סבור אתה שניתן לבאר כן, אֵימָא סֵיפָא – הרי שנינו בסיפא של הברייתא וְשָׁווּם בְּמָכָר שָׁוֶה קָנָה – שלגבי מכר מודים כולם שיכול אדם לקנות מחבירו קרקע במעות שהלוה לו קודם לכן, וְאִי אָמְרַתְּ מִלְוָה לְהוֹצָאָה נִיתְּנָה בְּמַאי קָנֵי – ואם נאמר שלדעת אחד מן התנאים עומדות המעות מיד ברשות הלוה, כיצד יכול המלוה לרכוש קרקע על ידן.

ולפיכך יש לבאר המחלוקת באופן אחר, וכפי שאָמַר רַב נַחְמָן, הוּנָא חַבְרִין מוֹקֵים לָהּ בְּמֵילֵי אוֹחֲרֵי – הוּנא חברנו מעמיד הברייתא באופן אחר, וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן כְּגוֹן שֶׁנתן אדם מעות לאשה וְאָמַר לָהּ הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה זה, וְנִמְצָא שנתן לה מָנֶה שחָסֵר בו דִּינָר, דהיינו שלא נתן לה אלא תשעים ותשעה דינרים במקום מאה, ואמר לה המקדש, דינר זה החסר יהא עלי מלוה. ובאופן כזה נחלקו התנאים. מַר סָבַר כְּסִיפָא לָהּ מִילְתָא לְמִיתְבְּעֵיהּ – אחד מן התנאים סובר שמתביישת היא לתבוע ממנו דינר זה, ועל כן אינה סומכת דעתה בקידושין אלו ואינה מקודשת. וּמַר סָבַר לֹא כְּסִיפָא לָהּ מִילְתָא לְמִיתְבְּעֵיהּ – התנא השני סובר שאינה מתביישת לתובעו, ועל כן סומכת היא בדעתה שיפרע לה דינר זה, ומקודשת.

מקשה הגמרא: וְאֶלָּא הָא – דין זה דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שאדם האומר לאשה הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה וְנָתַן לָהּ לעת עתה רק דִּינָר אחד,

המשך בעמוד רפד

חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת מיד, וְיֶשְׁלִים להּ עוד תשעים ותשעה דינרים. לֵימָא כְּתַנָּאֵי אִמְרָהּ לְשֶׁמַּעְתֵּיהּ – לכאורה יש לומר שדין זה תלוי במחלוקת התנאים, שהרי יש הסובר שמתביישת היא לתבוע ממנו את הסכום הנותר, ולכך אינה מקודשת.

מתרצת הגמרא, אִמְרֵי – ביארו בני הישיבה שיש לחלק בין המקרים, שהמקדש בְּמָנֶה חָסֵר דִּינָר כְּסִיפָא לָהּ מִילְתָא לְמִיתְבְּעֵיהּ – מתביישת היא לתובעו בשל חסרון דינר אחד, ולכך אינה מקודשת, אך המקדש בְּמָנֶה חָסֵר תִּשְׁעִים וְתִשַּׁע דינרים לֵא כְּסִיפָא לָהּ מִילְתָא לְמִיתְבְּעֵיהּ – אינה מתביישת לתובעו, מאחר שלא קבלה את עיקר המעות, ולפיכך הרי היא מקודשת.

הגמרא מקשה על שיטת רב הסובר שהמקדש במלוה אינה מקודשת: מֵיתִיבִי, שנינו בברייתא שאדם הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּפִקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי בְּיָדֵךְ, וְהָלְכָה האשה לבדוק את הפקדון וּמְצָאַתּוּ שֶׁנִּגְנַב אוֹ שֶׁאָבַד, הדין הוא שאם נִשְׁתַּיֵּיר הֵימֶנּוּ בשיעור שָׁוֶה פְּרוּטָה, הרי היא מְקוּדֶּשֶׁת בכך, וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. ובמקדש אשה בְּמִלְוָה שיש לו בידה, ונמצא שנגנב או אבד, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִשְׁתַּיֵּיר הֵימֶנּוּ שָׁוֶה פְּרוּטָה, הרי היא מְקוּדֶּשֶׁת בהנאה זו שמחל לה את פרעון המלוה. זו היא דעת תנא קמא. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, מִלְוָה

חֲרֵי הִיא בִּפְקִדּוֹן – דין המלוה כדין הפקדון, שרק אם נותר ממנו שיעור שוה פרוטה הרי היא מקודשת.

ומבארת הגמרא את הקושיא על דברי רב: עַד כָּאן לֹא פְּלִינִי – לא נחלקו התנאים אֶלָּא במלוה שלא נשתייר הימנה שוה פרוטה, דְּמַר – תנא קמא סָבַר, שהמקדש אשה במִלְוָה חלים הקידושין אַף עַל גַּב דְּלֹא נִשְׁתַּיֵּיר הֵימֶנָּה – מהלוואה זו, שֶׁוֶה פְּרוּטָה, וּמַר – רבי שמעון בן אלעזר סָבַר, שאם נִשְׁתַּיֵּיר הֵימֶנָּה שָׁוֶה פְּרוּטָה, אֵין – האשה מקודשת, וְאִי לֹא נִשְׁתַּיֵּיר הֵימֶנָּה שָׁוֶה פְּרוּטָה, לֹא – אינה מקודשת. אֲבָל דְּכוּלֵי עָלְמָא מודים שהמְקַדֵּשׁ אשה בְּמִלְוָה שנשתייר הימנה שוה פרוטה, האשה מְקוּדֶּשֶׁת, ושלא כדברי רב.

מתרצת הגמרא: אָמַר (לֵיהּ) רָבָא, וְתִסְבְּרָא הָא מְתָרֵצְתָּא – האם יתכן לומר שברייתא זו מתוקנת היא, הָא מְשַׁבַּשְׁתָּא הִיא – הרי משובשת היא. והוא מבאר את דבריו: הַאי פְּקָדוֹן הֵיכִי דָּמֵי, אִי דְּקַבִּיל עֲלֵיהּ אַחֲרָיוּת – אם קיבלה אחריות על פקדון זה, הַיְינוּ מִלְוָה – הרי זה ממש כהלוואה, ומאחר שלגבי הלוואה סובר תנא קמא שהאשה מקודשת במחילת החוב אף שלא נשתייר ממנו שוה פרוטה, אם כן מדוע הוא סובר שבפקדון אינה מקודשת אלא אם כן נשתייר שוה פרוטה. וְאִי דְּלֹא קַבִּיל עֲלֵיהּ אַחֲרָיוּת – ואם לא קיבלה אחריות על פקדון זה, אִי הָכִי, אַדְּתָנֵי סֵיפָא – מדוע הוצרכה הברייתא לכתוב בסיפא 'וּבְמִלְוָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִשְׁתַּיֵּיר הֵימֶנָּה שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת', נִיפְלוֹג וְנֵיתְנֵי בְּרֵישָׂא – הרי ניתן להשמיענו דין זה אף בפקדון, ולומר כך, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שאין האשה מקודשת אם לא נשתייר בפקדון שוה פרוטה, כְּשֶׁלֹּא קִבְּלָה עָלֶיהָ אַחֲרָיוּת על הפקדון, אֲבָל אם קִבְּלָה עָלֶיהָ אַחֲרָיוּת אַף עַל גַּב דְּלֹא נִשְׁתַּיֵּיר הֵימֶנָּה שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת, שהרי זה כהלוואה שניתן להתקדש בה אף כשלא נותר ממנה שוה פרוטה. ולכך הכרח הוא לומר שברייתא זו הינה משובשת.ועתה מבאר רבא כיצד יש ליישב הברייתא: אֶלָּא תְּרֵיץ הָכִי – יש לגרוס כך, וּבְמִלְוָה אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּיֵּיר הֵימֶנָּה שָׁוֶה פְּרוּטָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. זו היא דעת תנא קמא. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר מִלְוָה חֲרֵי הִיא בִּפְקִדּוֹן, וכשם שבפקדון האשה מקודשת אם נשתייר בו שוה פרוטה, אף לגבי הלוואה הדין כן. אך אם לא נשתייר שוה פרוטה מודים כולם שאין האשה מקודשת.מבררת הגמרא: בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי. אָמַר רַבָּה, אַשְׁכַּחְתִּינְהוּ לְרַבָּנָן בְּבֵי רַב דְּיָתְבִי וְקָאָמְרִי – פגשתי התלמידים היושבים בבית המדרש, שביארו שבדין מִלְוָה בְּרִשּׁוּת בְּעָלִים לְחַזְּרָה וְהוּא הַדִּין לְאוֹנָסִין קָמִיפַּלְגִי – שנחלקו התנאים לגבי הלוואה שלא הוציאה הלוה, האם היא ברשותו של המלוה לענין שיוכל לדרוש מהלוה שיחזיר המעות לרשותו, וכן לענין שאם יארע אונס למעות אלו אין הלוה חייב לשלמם, או לא. דְּמַר – תנא קמא סָבַר, שמִלְוָה בְּרִשּׁוּת לָוֶה קַיְימָא לענין שאין המלוה יכול לחזור בו, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן אוֹנָסִים – שחייב הלוה בכל אונס שיארע למעות ההלוואה, ועל כן אין המלוה יכול לקדש אשה במעות אלו. וּמַר – רבי שמעון בן אלעזר סָבַר, שמִלְוָה בְּרִשּׁוּת הַבְּעָלִים – המלוה, קַיְימָא לענין שיכול הוא לחזור בו, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן אוֹנָסִים – שאין הלוה חייב באונס שיארע עד שיתחיל להשתמש, ועל כן יכול המלוה לקדש אשה במעות אלו. כך ביארו התלמידים לרבה.וממשיך רבה בדבריו, וַאֲמִינָא לְהוּ – אמרתי לתלמידים אלו, שלגבי חיוב אוֹנָסִים אין הדבר שנוי במחלוקת, אלא כּוּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִינִי דִּבְרְשׁוּת לָוֶה קַיְימִי – לדעת כל התנאים חייב הלוה בכל אונס שיארע למעות, אף שעדיין לא נשתמש בהם. מַאי טַעְמָא, לֹא גָּרְעָא מִשְׁאִלָה – אין דין מעות הנלקחות בהלוואה גרוע מדין כלי הנלקח בשאלה, מַה שְּׁאִלָה חַיָּיב בְּאוֹנָסִים – וכמו שכלי שאול אף שחוזר כמות שהוא לבעלים ולא יצא כלל מרשותם, מכל מקום חייב השואל לשלם את שווי הכלי אם יארע לו איזה אונס, מִלְוָה לֹא כָּל שֶׁכֵּן – על אחת כמה וכמה לגבי הלוואת מעות, שיוצאות הן מרשות המלוה, שחייב הלוה באחריותן..ומסיים רבה את דבריו: אֶלָּא חָכָא מִלְוָה בְּרִשּׁוּת בְּעָלִים לַחֲזָרָה אִיכָּא בֵּינַייְהוּ – אלא יש לומר, שנחלקו רק לגבי דין חזרה, שלדעת תנא קמא אין המלוה יכול לחזור בו, ועל כן אינו יכול לקדש בהן את האשה, ולדעת רבי שמעון ברבי אלעזר יכול הוא לחזור בו כל זמן שלא התחיל הלוה להשתמש במעות, ולכך רשאי הוא אף לקדש בהן את האשה.

הגמרא מקשה ממחלוקת תנאים זו על דין שאמר רב הונא: וְאֶלָּא הָא דְּאָמַר רַב הוּנָא שאדם הַשּׁוֹאֵל קוֹדְדוֹם מֵחֲבֵירוֹ להשתמש בו, וּבִיקֵּעַ בּוֹ – חתך בו, קָנָאוֹ, לענין זה שאין המשאיל יכול לחזור בו, אך אם עדיין לֹא בִּיקֵּעַ בּוֹ לֹא קָנָאוֹ, לֵימָא כְּתַנָּאֵי אֲמַרָהּ לִשְׁמַעְתֵּיהּ – נאמר שדבריו תלויים הם במחלוקת התנאים, שסובר כרבי שמעון בן אלעזר, ושלא כדעת תנא קמא.

מתרצת הגמרא: לֹא, עַד כָּאן לֹא פְּלִינִי התנאים אֶלָּא בְּמִלְוָה דְּלֹא הַדְּרָה בְּעֵינָהּ – שאין הלוה משיב את מעות ההלואה עצמן ללוה, ולכך סובר תנא קמא שמיד עם קבלת ההלואה נבנסו המעות לרשות הלוה לגמרי, ואין המלוה יכול לחזור בו, אֲבָל בְּשְׁאִלָה דְּהַדְּרָה בְּעֵינָהּ – אבל לגבי שאלת כלים, שחייב השואל להשיב למשאיל את אותו החפץ ששאל ממנו, בזה דְּבְרֵי הַכֹּל שאם בִּיקֵּעַ בּוֹ השואל אֵין – קנאו, ואין המשאיל יכול לחזור בו, אך אם לֹא בִּיקֵּעַ בּוֹ השואל, לֹא קָנָאוֹ, ורשאי המשאיל לחזור בו.הגמרא מנסה לתלות את דין מקדש במלוה במחלוקת תנאים: נֵימָא כְּתַנָּאֵי, שנינו בברייתא, שאדם האומר לאשה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי בְּשִׁטַר חוֹב זה שיש לי על פלוני, אוֹ שֶׁהָיָה לוֹ מִלְוָה בְּיַד אֲחֵרִים וְהִירְשָׁהּ עֲלֵיהֶם – היו אנשים חייבים לו מעות, וכתב לה הרשאה לגבותן מהם, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מְקוּדֶּשֶׁת היא בכך, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. ומבררת הגמרא: מַאי 'הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּשִׁטַר חוֹב' הֵיכִי דָּמֵי, אִילֵימָא שִׁטַר חוֹב דַּאֲחֵרִים – שהלוה מעות לאדם אחר וכתב לו הלה שטר חוב, ועתה נותן הוא שטר זה לידי האשה ומקדשה בכך, אם כן הַיְינוּ ממש האופן השני 'שהיה לו מִלְוָה בְּיַד אֲחֵרִים והירשה עליהם', ומדוע הוצרכה הברייתא לכפול הדברים. אֶלָּא לַאו שמקדשה בְּשִׁטַר חוֹב דִּידָהּ על ידי מחילת החוב, ובאופן כזה נחלקו התנאים האם חלו הקידושין או לא, וּבְמִקְדֵּשׁ בְּמִלְוָה קָמִיפַּלְגִי – ונחלקו בדין מקדש במלוה, שלדעת רבי מאיר מלוה לאו להוצאה ניתנה, שכל זמן שלא הוציאה המעות עומדות הן עדיין ברשות המלוה, ולכך יכול לקדשה בהן, ולדעת חכמים מלוה להוצאה ניתנה ואינן עוד ברשות המלוה, ולכך אינה מקודשת.

דוחה הגמרא: לְעוֹלָם יש להעמיד את דברי הברייתא במקדשה בְּשִׁטַר חוֹב דַּאֲחֵרִים, וּמכל מקום הוצרכה הברייתא לכפול הדברים, מאחר שהָא בְּמִלְוָה בְּשִׁטָּר וּבְמִלְוָה עַל פֶּה קָא מִיפַּלְגִי – נחלקו התנאים בשני אופנים. האחד, כשהלוה לאחר וכתב לו הלה שטר על הלוואה זו, ומקדשה עתה במסירת שטר חוב זה, והשני, כשהלוה על פה ללא כתיבת שטר, ומקדשה עתה בנתינת הרשאה לגביית חוב זה. ומאחר שנחלקו בשני דינים שונים, הוצרכה הברייתא לכפול הדברים, אמנם כשמקדש אשה בחוב שהיא עצמה חייבת לו, בזה יתכן שיודו כולם שאינה מקודשת.

ועתה מבארת הגמרא את סברת מחלוקתם בכל אחד מאופנים אלו: במקדש אשה בְּמִלְוָה בְּשִׁטָּר בְּמַאי פְּלִינִי, בְּפָלוּגְתָּא דְּרַבִּי וְרַבָּנָן קָמִיפַּלְגִי – נחלקו במחלוקת רבי וחכמים לגבי אדם המוכר שטר חוב לחבירו. דְּתַנְיָא, אוֹתִיּוֹת – שטרות, נִקְנוֹת בְּמַסֶּרֶת, דִּבְרֵי רַבִּי, דהיינו, אדם המוכר לחבירו שטר חוב שיש לו על אחרים, אינו זקוק לכתוב שטר נוסף על מכירה זו, אלא די בכך שימסור לקונה את השטר חוב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים שלא ניתן למכור כך, אלא בְּיַן באופן שֶׁכָּתַב המוכר לקונה שטר על מכירה זו וְלֹא מָכַר לו את השטר חוב עצמו, וּבְיַן באופן שֶׁמָּכַר לו את השטר חוב וְלֹא כָּתַב לו שטר נוסף על מכירה זו, לֹא קָנָה הלוקח את החוב, עַד שֶׁיִּכְתּוֹב לו המוכר שטר על המכירה, וְבנוסף לכך יִמְסוֹר לו את השטר חוב. ומבארת הגמרא שבמחלוקת זו נחלקו אף רבי מאיר וחכמים. כשקידש אשה בשטר חוב שיש לו על אחרים, ומסר לה את השטר, אך לא כתב לה שטר נוסף על כך. מַר – רבי מאיר הסובר שהמקדש אשה בשטר חוב הרי היא מקודשת, אִית לֵיהּ דְּרַבִּי – סובר הוא כרבי שניתן למכור שטרות באופן כזה, ועל כן אף

המשך בעמוד ג

האשה מקודשת. **ומר** – חכמים הסוברים שאין האשה מקודשת, **ליתיה דרבי** – אינם סוברים כדעת רבי, אלא כדעת חכמים שצריך בנוסף למסירת השטר חוב אף לכתוב שטר נוסף, ומאחר שמקדש זה לא כתב לאשה שטר נוסף, אינה מקודשת.

הגמרא מבארת את מחלוקת רבי מאיר וחכמים באופן נוסף: **ואיבעית אימא דכולי עלמא ליתיה דרבי, והכא בדרב פפא** קמיפלגי, **דאמר רב פפא האי מאן דזבין שטרא לחבריה** – אדם המוכר לחבירו שטר חוב שיש לו על אחרים, צריך המוכר **למיכתב ליה** לקונה, **קני לך הוא** – שטר זה, **וכל שעבודיה** – וכל שיעבוד שבא מחמתו, ואם לא כתב כן, אין מכירתו חלה. **מר** – חכמים הסוברים שאין האשה מקודשת, **אית ליה דרב פפא** – סוברים הם כדינו של רב פפא, ולכך אין האשה מקודשת שהרי לא כתב שמקנה לה שטר זה וכל שיעבודו, **ומר** – רבי מאיר, **ליתיה דרב פפא**, ולכך סובר שהאשה מקודשת.

הגמרא מבארת את מחלוקת רבי מאיר וחכמים באופן נוסף: **ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דרב פפא, והכא בדשמואל** קמיפלגי – ונחלקו בדינו של שמואל, **דאמר שמואל,**